

Мирослав Янакиев

В ЕДИНСТВЕНО ИЛИ В МНОЖЕСТВЕНО ЧИСЛО?¹

В езика съществува склонност да се избягва повтарянето на една и съща дума, когато тя се подразбира от контекста. Това явление в древната стилистика се нарича **брахилогия** (краткословие). Така например вместо „руският народ и българският народ“ – „руският и българският народ“, вместо „Близкият изток и Средният изток“ – „Близкият и Средният изток“, вместо „първи клас и втори клас“ – „първи и втори клас“.

В тези случаи се изпуска първото от двете съществителни имена. Такава брахилогия не е присъща на народните говори, но е широко разпространена в книжовния език. В народните говори се наблюдава изпускането на второто съществително – „малкото гърне и голямото“.

Когато една норма на книжовния език няма опора в народните говори, при усвояването ѝ обикновено се появява стремеж към осмисляне, което много често е погрешно. Така и в тези случаи погрешно се разсъждава, че става дума за два предмета, и поради това мнозина употребяват неправилно формата за множествено число на съществителното име – „руският и българският народи“ вместо „народ“. А в действителност, както се видя, касае се за изпускане на едно съществително, за да се избегне повтаряне.

Трябва да се отбележи, че в руския книжовен език формите за множествено число в такива случаи се допускат също както у нас в печата и това укрепва погрешното словосъчетание в нашата практика. Но на руските народни говори то не е познато.

Брахилогия, само че здраво укрепнала и в народните говори, представлява и формата за единствено число след числителните имена, завършващи с единица, като например: „двайсет и една кокошка“ (от „двайсет кокошки и една кокошка“). И тук погрешното осмисляне на словосъчетанието води до грозните за българското ухо изрази от типа: „двайсет и една кокошки“.

Тези неправилни изрази не трябва да се допускат, тъй като изкуствено и неоправдано отдалечават книжовния език от разговорната българска реч.

¹ Във в. *Вечерни новини*, 1955, №. 66/9 март.